

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 139. szám
1989. június 15., csütörtök

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEVEDI LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Mégsem lesz pártértekezlet Szegeden

Leköszöntek titkárok
— és majdnem a testület is

Ismét, fölborult a tervezett napirend, ismét több órára, parttalan vita kerekedett, és éppen hogy csak nem vált határozatképtelenné a városi pártbizottság a tegnapi ülésén.

Legelőször személyi kérdéseket tárgyaltak: Székely Sándor első titkár felmentését, betegségére való tekintettel; Schmidt József lemondott társadalmpolitikai titkári tisztéről, mert: 1. a tavalyi pártértekezleten megválasztott testületek és tisztviselők eddig végzett munkáját nem látta kielégítőnek; 2. úgy érzékelte, hogy a megyei pártbizottság munkatiltusa változott ugyan, de a munkamódszérében sok olyan vonás maradt, amelyet korábban a tagság élesen elítélt, s ez nem könnyítette meg a városi pártbizottság és a titkárok munkáját; ő maga sem tudta szándékai szerint befolyásolni a vezető testületek és az apparátus tevékenységét; 3. úgy ítélte, nincs körülötte bizalmi légkör, enélkül pedig nem lehet dolgozni. A pártbizottság Székely Sándor felmentési kérelmét egyhangúlag, Schmidt József lemondását két tartózkodással elfogadta. Valastyán Pál, aki társadalmi megbízatás-ként a gazdasági titkári funkciót töltötte be, arra kérte a pártbizottságot, hogy — mivel jelöltként indul az I-es választókörzetben, és a képviselői mandátumért folytatott választási harcra komolyan akar felkészülni — a pártbizottság mentse fel titkári funkciója alól. Hosszas vita után, amely főként a felmentés időpontja és etikai kérdések körül forgott, a pártbizottság hat

tartózkodással megszavazta, hogy Valastyán Pál kérését a június 29-ére tervezett pártértekezlet elé terjesszék.

Amint azonban a pártértekezlet előkészítése került napirendre, ez a legutóbbi szavazás érvényét veszítette. A pártbizottság tagjai ugyanis — elsősorban Kristó Gyula felszólalásának hatására, és ismét hosszú vita után — úgy döntöttek, hogy június 29-én nem pártértekezlet, hanem „csak” pártbizottsági ülés lesz. Oláh Miklósnak, a pártbizottság titkárnak előterjesztésében — az előző vb-üléseken elfogadottak szerint — még az szerepelt, hogy a tervezett pártértekezleten három napirendi javaslat legyen: 1. személyi kérdések; 2. a kongresszusj küldöttek városi választási rendjére vonatkozó javaslat vitája; 3. beszámoló a februári pártértekezlet óta végzett tevékenységről. Kristó Gyula, úgyszólván, mint a jelölőbizottság elnöke, elmondta: mivel mindössze két hét alatt kellene a megválasztandó új tisztviselők listáját összeállítani — csak rögtönözni lehetne. Másrészt kétségbe vonta, hogy ilyen rövid idő alatt tartalmas pártértekezlet megtartására föl lehetne készülni, s egy februárihoz hasonló, nem túl színvonalas pártforum nagyobb politikai kárt okozna, mint amekkora hasznot hozna. Komolytalanul minősítette a szándékokat, miszerint csak azért kellene most pártértekezletet, hogy a városi pártbizottság ne maradjon első titkár nélkül. Az ezután — elsősorban szervezeti kérdésekről — felbontott vitában Bányi Zoltán főelővárosa hozzászólását.

amelynek az volt a lényege, hogy a városi pártbizottság a jelek szerint szétesett, szinte csak azt tudja, hogy nem végzi el a munkáját — tehát mondjon le. Kissné Novák Éva kijelentette, hogy érti és tiszteli Bányi Zoltán indulatát, ám felelőtlenségnek tartja tovább növelni az MSZMP tagságának zavarát azzal, hogy a városi testület most benyújtja lemondását.

Végül megformálódott a javaslat: ne legyen pártértekezlet 29-én, mert ennek összehívása minden jel szerint politikai kalandorságnak minősülne; hanem pártbizottsági ülés, amelyen a vb jelölőbizottságának javaslata alapján, a kongresszus utáni választásig, ideiglenes operatív testületet bíz meg a pártbizottság az irányítással. Ugyanezen a pártbizottsági ülésen fogadják el majd a kongresszusra küldöttek választásának új szisztémáját. Ugyancsak ezen választanak vb-tagokat mindazok helyére, akik már korábban (Csernay László), vagy most lemondtak funkciójukról.

Dubecz György, a fegyelmi bizottság titkára más munkakörbe került, helyére Veszélinov Agnést, a pártbizottság munkatársát megválasztották. Elfogadták Galgóczi Lászlónak, a tanárképző főiskola volt párttitkárnak a városi pártbizottsági tagságáról való lemondását.

A pártbizottságot ezután Gyenesey Edina tájékoztatta a Szegedi Ellenzéki Kerekasztallal történt kapcsolatfelvételéről. Kissné Novák Éva pedig a reformkörök szegedi tanácskozásáról.

Bush látogatásáról

George Bush amerikai elnök július 11–13. között tesz hivatalos látogatást Budapesten, közölte kedden este a Fehér Ház.

Az elnök európai útja július 9-én, Varsóban kezdődik, és lengyelországi látogatása alatt ellátogat Gdanskba, a Szolidaritás szülővárosába is. Bush 11-én érkezik Budapestre, ahol két éjszakát tölt, majd 13-án repül tovább Párizsba, a vezető tőkés országok idej csúcsertekezletére. George Bush felesége, Barbara aszszony is részt vesz az európai úton. Az elnök kíséretében lesz James Baker külügyminiszter, és más vezető kormánytisztviselők.

Feltárjuk a múlt igazságát

Nemzetközi sajtótájékoztató

Mind a kormánynak, mind a kormány pártjának, az MSZMP-nek elhatározott szándéka, hogy feltárja a múlt igazságát, s a tényeket a nyilvánosság elé tárja. Ennek jegyében mondják ki most az igazságot Nagy Imre és sorstársainak ügyében, s igazságot szolgáltatnak mindazoknak, akiket 1956 után ártatlanul büntettek — mondotta Horn Gyula külügyminiszter szerdán a magyar kormány nemzetközi sajtótájékoztatóján, amelyet a június 16-i gyászszertartásra készülve tartottak Budapesten.

A külügyminiszter több száz magyar és külföldi újságíró előtt bejelentette azt is, hogy fontos állomásához érkezett az 1956-os események feltárását szolgáló

munka: a kormány szerdán közlése az állásfoglalását Nagy Imre és sorstársai ügyében, s a dokumentumot — hivatalos nyilatkozatként — eljuttatja Javier Perez de Cuellarhoz, az ENSZ főtitkárához is, hiszen az 1956-os tragédia több éven át szerepelt a nemzetek közösségének napirendjén.

A gyászszertartás előkészületeiről Horn Gyula elmondta, hogy a kormány már hosszabb ideje kapcsolatban áll Nagy Imre hozzátartozóival. Ennek legutóbbi fejleménye volt, hogy Németh Miklós kormányfő a művelődési és a külügyminiszter társaságában kedden találkozott Nagy Imre lányával, Nagy Erzsébettel és férjével. Megbeszélésük (Folytatás a 2. oldalon.)

Temetéseink tanulságai

Németh Miklós és Kulcsár Kálmán nyilatkozata

1989. június 16. Nemzeti Nagypéntek. Azt kellene mondani: történelmi esemény, ha a kifejezést nem fokozta volna le a szavak inflációja, fedezetnélkülisége, mellyel kénytelenek voltunk együtt élni. Ha nem tudnánk, hogy ugyanazt a minősítést már alkalmazták Rajk László és mártírtársai temetésekor, 1956-ban. Hisszük, hogy gyásznapunk nemcsak a nemzeti megbékélés óhaját, hanem a reformok valóra váltásával lehet teljes. A gyász is, a remény is egyéni módon viselhető. Ennek előrebocsátásával adjuk közre azt a választ, melyet vezető politikusainktól kaptunk, az alábbiakra:

— Ön szerint mi a tanítása és a tanulsága a pénteki temetésnek?

„NINCS ESZME, AMIÉRT A NÉPET SZABAD LENNE MEGNYOMORÍTANI”

Németh Miklós miniszterelnök: Századunk rendkívül mozgalmas és változatos magyar történelme sajnálatosan telített sorsfordító eseményekkel, küzdelmes vívódásokkal, a szélsőségek erők harcával, leszámolásal, nemzeti tragédiák sorozatával. És mindig szoros kapcsolatban a nemzetközi helyzettel.

Nincsenek személyes, tudatosan megélt tapasztalataim a korról, amelyben sürűn öltek, de csak ritkán temettek tisztességgel. Rajk László halála és méltó eltemetése között rövid, de annál keservebb idő telt el. A temetés reményt kellett, a nemzet megpróbált felegyenesedni, ám a kísérlet tragédiába torkollott. Ennek része Nagy Imre és mártírtársai szomorú sorsa is.

Nemzedékem egyrészt szerencsés, hiszen ezt a kortáratlan gyermekként élte

át; de szerencsétlen is, mert sokáig hamis képe volt a gyermekkorban elrohant történelmi időkről. Csak sejtettük, hogy apáinkon, idősebb fivéreinken súlyos csizmákkal gyalogolt át a kor, mert nehezen, vagy máig sem gyógyuló sebeik rejtegetésére kényszerültek.

1956 és az azt követő megtorlás az egész nemzetet súlyos sebet ejtett, amelyről most vesszük le a köstét, és erőre kapó, friss, tiszta gyógyító légaromatnak teszünk ki a sérüléseket. A mostani temetés végre gyógyulást hozhat. De csak akkor, ha a tragikus eseményből általános és örökérvényű tanításként mindenki levonja azt, hogy szellemi és fizikai erőszakkal nem szabad és nem lehet sem a népek közötti, sem az országon belüli politikai problémákat megoldani. A nézeteltéréseket, az érdekülönbségeket idejében feltárva kell megakadályozni, hogy azok súlyos feszültséggé sűrűsödjének. És ehhez kapcsolódik a számomra legfőbb tanulság is: nincs eszme, amiért a népet szabad lenne megnyomorítani, és nincs cél, ami az igazságtalanságot, a törvényteleniséget szentesíthetné. És nincs nép, aki ezt tartósan eltűné. Mert ha igen, akkor az a nép csak „névben él már, többé nincs jelen”.

„HA LEHETŐSÉGÜNK VAN A SZAKÍTÁSRA”
Kulcsár Kálmán igazságügy-miniszter: Ilyen szomorú „egyedülálló” tényekkel sajnos rendelkezünk. Történelmi táviatokat is tekintve emlékeztetni szeretnék arra az Országgyűlésben már elmondott adatra, miszerint Magyarországon 1849 óta 14 miniszterelnököt végeztek ki bírói ítélet alapján, gyilkoltak meg, lett öngyilkos, vagy halt meg szünetelésben. Ez nagyon sajnos vonást ad politikai kultúránknak. Egyértelműen jelzi, hogy a politikai

és a büntetőjogi felelősséget nem tudjuk elválasztani: jelzi, hogy az új rezsim nem tud elszámolni, csak leszámolni; jelzi, hogy az indulatok, érzelmek és erőszak testvérek a politikában és nem ritkán bosszúállásig fajul ez a „kötelék”; végül jelzi, hogy az igazságszolgáltatás méltatlan és napi politikai célokra való használatát nem tudta kivédeni az igazságügy szervezete.

A tanulságok ezeknek megfelelően levonhatók, szinte mindenki maga megfogalmazhatja azokat. Én csak annyit tennék hozzá, hogy ma lehetőségünk van a szakításra. Nemcsak a lezárt korszakkal, hanem a távolabbi múltunkra is visszavezethető vonásokkal is.

Bár sok az ellenkező jelenség, a türelmetlenség, saját esetleges más előjelű véleményünk kizárólagosan helyesnek, elfogadhatónak tartása, a múlt tanulságainak levonása helyett a felelősök „vadászata”, én mégis bízom abban, hogy ez a sok szörnyűség napvilágra kerülése talán a józanságot erősíti. Annak belátását, hogy szakítani kell az „ítélet — rehabilitáció — új ítéletkezés” véget nem érő és önmagát újratermelő sorával, és a múlt leckeje a jövőre irányítja a figyelmet.

Mint igazságügy-miniszter, még hozzáténném: távolabbi és közelebbi múltunk tanulságai talán meggyőzőek lesznek mindenki számára, hogy politikai problémák nem oldhatók meg bírói eljárással és ítélettel, s minden bírót megérdemlően abban, hogy az ítéletért való felelősség nem enyhészik el hosszú idő múltán sem, és nem adható át senkinek. Bármilyen körülmények között is született a döntés, és a bíró döntése marad. Bízom benne, hogy a mai bírói kar számára ezt az utóbbi tanulságot már nem is szükséges megfogalmazni. (MTI-Press)

Gyógyidegenforgalom a nyugati végeken

Pozsgay Imre államminiszter elnöklétével ülést tartott szerdán Bükkföldön a sponon-közeghegyaljai intézőbizottság. A tanácskozáson a térségben található gyógyfürdők további hasznosításáról, a gyógy-idegenforgalom fejlesztésének lehetőségeiről szóló előterjesztéseket vitatták meg. Az elhangzottak alapján szolgálhatnak a jövő évtized közepéig szóló fejlesztési program kidolgozásához.

A vitában felszólaló Csehák Judit szociális és egészségügyi miniszter elmondta: hamarosan a társadalombiztosítás is aktív szerepet vállal a gyógy-idegenforgalom fejlesztésében, részben társ-vállalkozóként, s olyképpen is, hogy egyes létesítmények tulajdonosa lesz. Gellai Imre kereskedelmi miniszterhelyettes azt hangsúlyozta: az idegenforgalmi szolgáltatások árait úgy kell megállapítani, hogy azok fedezzék a létesítmények fenntartásának költségeit. Varga Miklós, a Környezet-

Pozsgay Imre véleménye

védelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium államtitkára a gyógyvízkészletek megóvásáért, az e téren tapasztalható pazarlások megszüntetésére hívta fel a figyelmet.

Az ülés után Pozsgay Imre újságírók kérdéseire válaszolt. Kifejtette, hogy a nyugati határszél hosszú időn át mellőzött és elhanyagolt vidéke volt az országnak. Ezen a felfogáson a demokratizálás, a nyitott politika és a nemzetközi kapcsolatok kiteljesedése változtathat. A műszaki határát felzárkóztatása, az idegen csapatok kivonása a nyugati területekről, ezzel összefüggésben a hazai védelmi stratégia újbóli átgondolása sokat könnyít az emberek egymás közötti érintkezésén, az idegenfor-

galom fejlesztésén. Az 1995-ös Budapest—Bécs világtalálkozó új korszakot nyithat meg nemzetközi kapcsolataink alakulásában, ami végső soron hazánk állampolgárainak felemelkedését szolgálja. Pozsgay Imre szerint a nagymarosi munkálatok leállításával felszabaduló pénzt oda kell adni a vállalkozóknak a világtalálkozó előkészületeire; hogy végül kik jutnak hozzá, az tárgyalásokon dől el — tette hozzá az államminiszter.

Egyéb kérdésekre válaszolva Pozsgay Imre leszögezte, hogy a nemrég megalkult demokratikus Magyarországról mozgalomban nincs szándék a pártszakításra, a mozgalom éppen a társadalmi egység megerősítését szolgálja. Az államminiszter elismerően nyilatkozott a megyék nyitottságáról, aminek egyik megnyilvánulása, hogy a megyék nyomást gyakorolnak a politikai megújulás érdekében. (MTI)